

zen ere, aurrera dijoaz erri askotan uste eta asmoak, eta ori da bear dana gure nortasuna geroago ta aundiagoa izan dedin.

Bertsolariak izan ziran bertso bana kantatuz jai idigi zutenak. Dotore zeuden Euskaltzaindiaren ezkutuaren azpian joan dan mendeko erropakin jantzita, kapela ta guzti. Guztiz iru izan ziran, igaz agustuan Bizkaiko txapeldun gelditu ziran irurak. Gero Ondarrutarrak «Seaska inguruan» eman zuten, gabea kutsuko obra eder eta nagusi bat. Ia eun ondarrutarrek parte artu zuten eta ikusle-entzuleak arrituta gelditu ziran aien biotz fiafia ta dotorea eta aien batasuna ikustean. Txinpartako eta Dindirrikoen artean Zuberoako dantzak aurkeztu zituzten. Mungiaokoak «Eguen zuri» obra labur bat, baiña nola aurrak ere parte artzen duten eta gaira eskola bat ere agertu, euskeraz itz egiten dutelarik aurrak, oso pozik eta gustura ikusi zan. Eta egin ere oso ongi eta naikoa barre eragifnik egin zuten. Eta azkenez Iruñeko Koral Kamarakoak amar kanta Euskalerriko eskeifii zituzten. Munduan zear fama aundikoa degu koral eder au eta Bilbon ere arrakasta aundia izan du eta jaialdi osoari giro dotore eta aristokraziaako bat kutsatu zion.

Uste degu geroago ta geiago jarraituko dala beste erri batzuetan ere Ondarruko eta Mungiaokoak eta baita besteak erakutsi diguten bide ederra. Baldin orrela bada ez izan dudarik batere gure nortasuna benetan sendotuko dala.

EUSKAL-KONZERTU NAGUSI BAT BILBON

Arriaga Teatroan otsaillaren 22-an euskal-konzertu nagusi bat eman zan. Aita Madina ofñatiarraren obrak jarri ziran J. Maria Gonzalez Bastida jaunak zuzendurik. I. Orreaga. II. Aita gurea. III. Illeta. Eta bigarren partean: Arantzazu. Parte artu zuten: Bilboko Orkestak, Ofñatiko Schola Cantorum Santa Cecilia-k eta Donostiako Stella Maris-ek, guztiz eun eta berrogetaamar boz inguru. Teatroa oso beterik zegoan eta txalo ugari entzun zuten jotzaille ta kantariak, eta batez ere Aita Madina autoreak. Bilboko alkate Zuazagoitia jauna ere entzule egon zan eta autoreari bere aldamera dei egin zion. Bukieran jentea txaloka asi zitzaion autoreari, eta «Aita Gurea» berriz jotzeko eskatu zan ixiltasun aundi baten erdian bigarren aldiz entzunik.

BERMEOKO JAI

Otsaillaren 10-ean Bermeoko Ercilla Saloian euskal egun bat egin zan, jaialdi bikoa, bata arratsaldean eta bestea gabean. Leendabizi itz batzuek esan zituen Irigoyen jaunak, eta urrengo Ormaeche eta Pujana bertsolariak ekin zioten. Gero Robles Aranguiz anaiak, Mungiaoko teatrulariak, eta Basurtuko kaputxinoetako taldeak. Auek dantza ederrak eskeifii zituzten irudi txukun batzuetan, ipuin eta oitura zaarrez ongi kutsatuak. Ona emen Irigoyen-en itzaldia:

«Arratsaldeon Bermeoko jaun eta andrak:

Berba bi euskeraz esateko eskatu deustie, eta oso pozik betetan dot bete be arazo au zuon aurrean. Bermeo erri euskaldunera etorri gara Bilbo eta Mungia aldetik, euskerearen egun eder eta zoragarri bat gertetako asmoagaz eta gure izkuntza zaarraren bidez poza ta atsegiña sentidu eta sentiduerazo gurarik. Ori da gure asmoa beintzat. Gizona beti zorionaren atzean ibiltan da ifnoz asetuten ezpada be. Gure lege nagusia da ori: zelan zoriontsu izan, eta gaur be orretarako bildu gara emen guztiok, ia zorionaren jaube egiten garean, gaur beintzat. Baiña gaur zorion ori gure guraso zaarren eta gure gurea dan euskera maitagarriaren bidez izango dogu, ainbeste ta ainbeste gomuta gozo eta pozgarri biotzetara ekarten deuskun gure izkuntza sendoaren bidez. Ondo dakigu danok euskeraz egin izan dogula guk barre eta negar, euskeraz izan doguzala pozaldirik andienak, euskeraz errezaun izan dogula larrialdian eta bear izan dogun ordu guztietan, euskeraz egin izan dogula amets, euskeraz kantau izan dogula, euskerea dala barruko muñietaraiño sartuta daukaguna. Eta egia esan, gaur gure etxean legez egongo gara emen, familia andi bat bagiña legez, alkarren arteko errespeto andiagaz barruko poz andi bat sentiduko dogulako guztiok. Eta gaurko egunak iges egiten dauenean, eta gure zeregifietara eta bearretara goazala, akordau gaitezana sarri gaurko anaitasun onegaz, gaurko egun euskaldun onegaz.

Ezta denpora asko Euskaltzaindiak Bilbon jalaldi andi bat egin ebala errietatik zear bertsolariak, euskal teatroa eta euskal kantak geroago ta gelago zabaldu eitezana eskaturik. Eta gaur Euskaltzaindiaren izenean ori esan barik eneunke itxi gura. Badakit Bermeo erri andia dala kantuan, beste erri asko ezta ainiakoa. Badakit Bermeok biotz oso fiñ bat dauela. Badakit txistulariak be bertan dozuezala onenak. Badakit guzti ori, baiña alan da guztiz be geroago ta sendoago ekiteko diflotsuet, daukazuen doe ori galdu eztakizuen eta zuon ondorengoeri obetuta eta sendotuta itxi deiezuen.

Baiña beste erri batzuetan egiten dana jakiteak kalterik bape egiten ezteuskun ezkeru, eta mesedea bai galanta, besteak baiño obeak izanagaitik be gauza askotan, Ondarrun egin dabena iminiko deustuet begien bistan. An, batu egin dira erriko guztiak, kantari, musikalari, bertsolari, teatrugille eta guztiak, eta danen artean euskaldun talde indartsu eta on bat egin dabe, begiratu barik nortzuk direan zuriak eta nortzuk baltzak, nortzuk berdeak eta nortzuk urdifiak, danak batu dira, erri osoa. Emen dozuez Mungiaokoak be eta an be olango zerbait egin dabe eta erriaren izena geroago eta gorago iminten ari dira. Onegaz, batasunak dauen indarra erakutsi gura deustuet, eta Bermeok be beste ainbeste egin bear leuke, danon artean erriaren izena urrezko liburu batean eskribidua izan daiten.

Batu guztiak, itxas-gizon eta lurtarrak, aberatsak eta pobreak, jakitunak eta gitxiago dakienak, eta bakoitzak bere neurrian laguntasuna emon gure erriko jakituria eta bizimodua indartuteko, gure bertsoak bizirik iraun dalen,

gure teatroa ifiongoa baiño ohea izan daiten, gure euskal-kantak poza ekarri deiguen biotzetara. Eta seguru egon gure nortasunean geroago ta sendoagoak izango gareala. Olan izan daitela opa deutsuet.»

MISIOAK EUSKERAZ BILBON

Aurtengo misioak Aita Aguirreche eta Aita Anasagasti frantziskotarrak predikatu dituzte San Juanetako eleizan, martiko 2-an asi eta 8-rarte. Jesusen Biotz Sakratuaren eleizan Aita Iñazio Goicoechea jesuitak egin zituen nekameenak aste berean. Jente asko batu zan.

Indautxuko jesuiten eleizen leendabiziko ostiraletako komunioa egiten jarraitzen da illero, meza bitartean euskerazko sermoi ta guzti.

AITA OLABIDE ZANAREN GORAZARREA GAZTEIZEN

Martiko amabostean Euskaltzaindiak Gazteizeko Ayuntamentuaren eta Arabako Diputazio Foralaren laguntasuna izanik Aita Raimundo Olabide zanari gorazarre aundi bat egin dio Arabako erri nagusian. Olabide Gazteizen jaio zan gorazarrea egin zitzaion egun berean, eta nola San Pedro Elizan bataiatua izan zan, meza nagusi bat egin zan bertan bere izenean. Gazteizeko koru batek parte artu zuen. Gero, amaika ta erdietan Teatro Printzipalean izango zan bere gorazarre-jai. Teatro inguruan dotoretasunezko kutsu bat nabaritzen zan eta Euskalerriko toki guztietatik joandako jentea ikusten zan. Toki nabarmenean jarri ziran Euskaltzaindiko buruzagia, euskaltzain batzuek, Vera Fajardo jauna Ayuntamentuaren izenean, Jose Maria Urquijo jauna Diputazioarenean, eta Ormazabal jauna Apezpikuarenean.

Teloia zabaldu zanean Aita Aingeru Goenaga eta Vera Fajardo jauna agertu ziran. Beren atzean Euskaltzaindiaren ezkutua zegoan eta aren aldamentan Gazteizekoa eta Arabakoa, mazeru bi agertzen ziralarik inguruetan zaintzen bezala. Vera Fajardo jaunak esan zituen leendabiziko itzak Gazteiz erriaren izenean. Esan zuen nola Gazteizek ohore aundia artzen duen Aita Olabide bezalako seme bat izanik, eta nola aren nortasun nagusia Kristoren dotriña euskeraz zabaltzen agertu zan. Urrengo Aita Goenaga mintzatu zan, bere makalaldiagatik Aita Manzisidor-en utsunea betetzen zuela. Jesusen Konpafiaren izenean itz egin zuen eta bere itzaldia argitaratua izan da amabi orrialdeko liburutxo batean. Eta itzaldien ostean jaialdia asi zan. Leendabizi Txirinbil Gazteizeko Ayuntamentuko taldekoak dantzan ekin zuten. Gero Ondarrutarrek «Jaunaren bidetan», amar ataleko agerkizuna: I. Erramu artean. II. Jerusalem. III. Azken afaria. IV. Getsemani. V. Judas. VI. Pilatosen etxean. VII. Jerusalemgo alabak. VIII. Kurutzean. IX. Bakartadean. X. Aleluia. Ia eun ondarrutarrek parte artzen dute Agustin Zubicaray-ren obra eder onetan, eta an zeudenak arrituta gelditu ziran, ikusirik nola zentzun eta sentimentu osoa jartzen duten pasioko obra erdiragarrian. Bai korua, bai personajeak eta